

Příručka k použití definice malých a středních podniků

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti:

Tato Příručka k použití definice malých a středních podniků (dále jen „Definice MSP“) slouží jako obecné vodítko pro žadatele o produkt Národní rozvojové banky, a.s. (dále jen „NRB“) a jiné zúčastněné strany při uplatňování Definice MSP. Příručka nemá právní účinek. Závazným podkladem pro určení velikosti podniku je Příloha č. 1 NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách „GBER“).

Verze: 2.1

Datum vydání: 1.5.2023

Datum aktualizace: 22.4.2025

Obsah

Použité zkratky	3
Základní kritéria.....	4
JAK JE DEFINOVÁN PODNIK	5
1.1. Posuzování obchodních korporací a družstev	5
1.2. Posuzování právnických osob jiných než obchodních korporací a družstev (zejména spolků, společenství vlastníků jednotek, církví, náboženských společností apod.)	6
1.3. Posuzování fondací (tj. nadací a nadačních fondů), ústavů, obecně prospěšných společností a právních uspořádání (tj. svěřenských fondů nebo zahraničních svěřenských fondů).....	6
1.4. Posuzování společností v likvidaci a v insolventi	7
1.5. Posuzování podniků, které nevykazují hospodářské výsledky v účetních závěrkách.....	7
JAK JSOU POSUZOVÁNY VAZBY PŘES FYZICKÉ OSOBY	8
2.1. Fyzické osoby nepodnikající vs podnikající	8
2.2. Vazby přes FO – posuzování trhů.....	8
2.3. Další podmínky vylučující nezávislost posuzovaných podniků.....	8
2.4. Skupina osob jednajících společně	9
KDY PODNIK ZTRÁCÍ STATUS MSP?	11
3.1. Endogenní změna = vývoj v čase	11
3.2. Exogenní změna = okamžitá změna.....	11
JAK MÁ BÝT SPRÁVNĚ VYPLNĚNO PROHLÁŠENÍ K MSP?	13
4.1. Započítání údajů za partnerské (tj. partner) a propojené podniky (tj. spojenec)	13
4.3. Započítávání veřejných subjektů	14
4.3. Stanovení počtu zaměstnanců.....	14
4.4. Stanovení obrátu/příjmů a aktiv/majetku	16
4.5. Vyplnění Prohlášení za zaniklé a nově vzniklé vazby	17
4.6. Přepočet finančních veličin kurzem Evropské centrální banky	17
JAKÉ PODKLADY PŘEDLOŽIT PRO PROKÁZÁNÍ VELIKOSTI PODNIKU?	18

Použité zkratky

DP – Daňové přiznání

FO – Fyzická osoba

MSP – Malé a střední podniky

RPJ – Roční pracovní jednotka

Základní kritéria

Základním kritériem pro stanovení velikosti podniku je počet zaměstnanců posuzovaného podniku a finanční hodnoty podniku, kterými jsou roční obrát nebo bilanční suma roční rozvahy (tj. výše aktiv).

Pokud dojde k překročení stanovené hranice pro počet zaměstnanců, mění se automaticky velikost podniku bez ohledu na splnění finančních hodnot (aktiva / obrát). Pokud však dojde k překročení **pouze jedné z finančních hodnot** (aktiv nebo obrátu) a počty zaměstnanců překročeny nejsou, status podniku zůstává zachován. V případě, že-li zachován počet zaměstnanců, ale jsou překročeny hodnoty pro obrát i aktiva zároveň, je opět nutné přehodnotit velikost podniku.

Následující tabulka zobrazuje rozhodné hraniční hodnoty:

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců – roční pracovní jednotka	Roční obrát	Bilanční suma roční rozvahy
Velký podnik	>250	≥ 50 milionů EUR	≥ 43 milionů EUR
Střední podnik	<250	≤ 50 milionů EUR	≤ 43 milionů EUR
Malý podnik	<50	≤ 10 milionů EUR	≤ 10 milionů EUR
Mikropodnik	<10	≤ 2 milionů EUR	≤ 2 milionů EUR

Poznámka: U podniků vedoucích daňovou evidenci jsou posuzovány příjmy a výše majetku (dále viz kapitola 4.3).

Velký podnik, pro účely některých programů NRB, lze dále členit na tzv. **small mid-caps** a **mid-caps**, neboli **malé podniky se střední tržní kapitalizací** a **podniky se střední kapitalizací**. Toto rozdělení vychází z článku 5 nařízení 2021/1058 o ERDF:

Produktivní investice do jiných podniků, než jsou malé a střední podniky, lze podporovat, pokud:

- a) zahrnují spolupráci s malými a středními podniky na výzkumných a inovačních činnostech podporovaných podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce písm. a) bodu i);
- b) primárně podporují opatření v oblasti energetické účinnosti a energii z obnovitelných zdrojů podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) bodů i) a ii);
- c) jsou činěny do **malých podniků se střední tržní kapitalizací** ve smyslu čl. 2 bodu 6 a společností se střední tržní kapitalizací ve smyslu čl. 2 bodu 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1017 prostřednictvím finančních nástrojů; nebo
- d) jsou činěny do **malých podniků se střední tržní kapitalizací** a zaměřují se na výzkumné a inovační činnosti podporované podle čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce písm. a) bodu i).

Body 6 a 7 článku 2 nařízení 2015/1017 pak tyto velikostní kategorie definují takto:

- 6) „malými podniky (společnostmi) se střední tržní kapitalizací“ se rozumí subjekty, které mají **nejvýše 499 zaměstnanců** a nejsou malými nebo středními podniky;
- 7) „podniky (společnostmi) se střední tržní kapitalizací“ se rozumí subjekty, které mají **nejvýše 3 000 zaměstnanců** a nejsou malými a středními podniky ani malými společnostmi se střední tržní kapitalizací.
- 8) Veškeré společnosti, které mají více než 3000 zaměstnanců jsou velkým podnikem, z pohledu škály velikosti podnikatele jej lze volně pojmenovat jako Velkým podnikem – největším možným z uvedené škály.

1 JAK JE DEFINOVÁN PODNIK

Podnikem se rozumí každý subjekt vykonávající **hospodářskou činnost** bez ohledu na svou právní formu. Tedy i osoby samostatně výdělečně činné či jiné fyzické osoby, které lze považovat za podnikající.

Za **hospodářskou činnost** se obecně považuje jakákoli činnost spočívající v nabízení výrobků a/nebo služeb na daném trhu. Může-li podnik ovlivnit hospodářskou soutěž na existujícím trhu výrobků a služeb, pak vykonává hospodářskou činnost, a to i v případě, že se jedná například o neziskovou společnost (zapsaný spolek apod.)

1.1. Posuzování obchodních korporací a družstev

V případě **akciových společností**, které mají více než jednoho akcionáře a u **družstev** je nutné doložit seznam akcionářů / družstevníků včetně jejich podílů v posuzovaném podniku.

Není dostatečné pouze čestně prohlásit, že žádný z akcionářů/družstevníků nevlastní podíl více než 25 %.

V případě **komanditních společností** je nutné zohlednit jejich základní úpravu obsaženou v § 118 až 131 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Následující příklad vychází z předpokladu, že společenská smlouva se nijak neodchyluje od dispozitivní zákonné úpravy. Pokud by společenská smlouva obsahovala ustanovení odlišná (samozřejmě tam, kde je to možné), pak je třeba vycházet z obecných principů pro vztahy partnerství a propojenosti Definice MSP.

Podle § 125 odst. 2 výše uvedeného zákona rozhodují ve věcech, které nepřísluší statutárnímu orgánu (což je především obchodní vedení společnosti), všichni společníci, přičemž zvlášť hlasují komplementáři a zvlášť komanditisté, neurčí-li společenská smlouva jinak. Jinými slovy platí to, že pro rozhodnutí celé společnosti je zapotřebí souhlasu obou skupin, které o tomto souhlasu rozhodují každý zvlášť podle svých interních hlasovacích postupů. Z toho pak vyplývá, že podle tohoto zákonného základu má každá skupina 50 % hlasovacích práv, samozřejmě vyjma rozhodování, které přísluší pouze komplementářům jako statutárnímu orgánu

Příklad: Komanditní společnost, ve které je jeden komanditista (s.r.o.) a dva komplementáři (FO podnikající):

Podle obecných pravidel definice MSP se k hodnotám žadatele připočítává 25 % hodnot obou komplementářů a 50 % hodnot komanditisty, protože se jedná o partnerské podniky.

Pokud by bylo komplementářů 3 a více, už by nebyli ani partnerskými podniky, protože by každý měl 1/3 z 50 % hlasovacích práv, což je méně než 25 % celého žadatele, a tudíž by se jednalo o nezávislé podniky. V případě komanditistů se výše jejich podílů určuje podle poměru jejich vkladů. Drží-li některý z komanditistů méně než 25 % hlasovacích práv, bude se opět jednat o nezávislý podnik. Také může nastat situace, že komplementářů či komanditistů je 3 a více, nicméně někteří z nich jsou vzájemně propojení, např. komplementář jako FO vlastní více než 50 % komanditisty PO, v takovém případě by se jejich podíly počítaly. Dané opět vychází ze základního předpokladu podle zákona, tj. společenská smlouva neurčila jiné velikosti podílů nebo hlasovacích práv. Při posuzování komanditních společností je tedy nezbytné vždy zohlednit ustanovení aktuální společenské smlouvy.

1.2. Posuzování právnických osob jiných než obchodních korporací a družstev (zejména spolků, společenství vlastníků jednotek, církví, náboženských společností apod.)

Pokud uvedené právnické osoby vykonávají hospodářskou činnost, budou jejich údaje ve vlastnické struktuře zohledněny. Za partnerské či propojené podniky dle *článku 3 bodu 2 či bodu 3 písmen a) až d) Definice MSP* jsou pak zpravidla považovány osoby, které v souladu se stanovami spolku, či obdobnou listinou posuzované právnické osoby, disponují podílem na hlasovacích právech 25 % a více¹.

Poskytovatel financování si vyhrazuje právo posuzovat v případě spolků apod. také propojení podniků přes fyzickou osobu (dále také „FO“). Takovou FO, přes kterou bude propojení posuzováno, je zpravidla skutečný majitel. Přičemž dle § 38 odst. 5) zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů platí, že se do evidence skutečných majitelů jako skutečný majitel spolku, pobočného spolku apod. automaticky propíše fyzická osoba, která byla zapsána v rámci zápisu do veřejného rejstříku jako člen jejich statutárního orgánu nebo osoba v obdobném postavení nebo osoba zastupující právnickou osobu v tomto orgánu.

Za propojené by mohly být v takovém případě považovány podniky většinově vlastněné skutečným majitelem spolku vykonávající svou hospodářskou činnost nebo její část na stejném či sousedním trhu jako spolek apod., které jsou s posuzovanou právnickou osobou (spolkem apod.) reálně spjati.

Pokud výše uvedené vztahy není možné dohledat z veřejně dostupných zdrojů, je žadatel povinen doložit tyto vztahy k Prohlášení o velikosti podniku nebo na výzvu NRB

Příklad: Žadatelem o dotaci je společnost Šicí dílna, s.r.o., jejíž hlavní hospodářskou činností je zakázkové šití oděvů, v rámci vedlejší činnosti pak pořádá placené kurzy šití. Majitelka společnosti je zároveň jedinou členkou statutárního orgánu spolku Šijeme s radostí, z.s., tedy také jejím skutečným majitelem. Spolek Šijeme s radostí, z.s. poskytuje kurzy šití pro děti a zajišťuje šití kostýmů pro taneční kroužek při základní škole. Spolek sídlí na stejné adrese jako společnost s ručením omezeným, společnost spolku pronajímá mimo standardní provozní dobu své stroje a téměř polovina zaměstnanců společnosti je zároveň zaměstnána na dohodu o pracovní činnosti či dohodu o provedení práce ve spolku.

V daném případě budou spolek a společnost s vysokou mírou pravděpodobnosti považovány za propojené podniky.

1.3. Posuzování fundací (tj. nadací a nadačních fondů), ústavů, obecně prospěšných společností a právních uspořádání (tj. svěřenských fondů nebo zahraničních svěřenských fondů)

Pokud uvedené právnické osoby či právní uspořádání vykonávají hospodářskou činnost, budou jejich údaje ve vlastnické struktuře zohledněny. Za partnerské či propojené podniky dle *článku 3 bodu 2 či bodu 3 písmen a) až d) Definice MSP* jsou pak zpravidla považovány osoby disponující podílem na hlasovacích právech 25 % a více (ve většině případů však takové osoby u daných právních forem nebude možné určit). Možné propojení s dalším podnikem nad rámec výše uvedeného může být posouzeno i přes fyzické osoby, které jsou dle § 6 zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů považovány za skutečné majitele dané právnické osoby, či právního uspořádání.

Zpravidla se jedná o fyzické osoby, které jsou:

1. zakladatelem;

2. v případě fundace také členem její správní nebo dozorčí rady nebo jejím revizorem nebo osobou v obdobném postavení nebo osobou k jejíž osobní podpoře spočívá podle zakladatelského právního jednání fundace její účel;

¹ Doporučuje se využít Stanov (zda má jeden člen jeden hlas apod. a zároveň, jak široká je členská základna, tj. pokud budou 4 členové se stejným podílem na hlasování, odpovídá to 25 % na hlasovacích právech)

3. v případě ústavu nebo obecně prospěšné společnosti také ředitelem nebo členem jeho správní nebo dozorčí rady nebo osobou v obdobném postavení;

4. v případě právních uspořádání, tj. svěřenských fondů také:

- a. svěřenským správcem;
- b. osobou oprávněnou k výkonu dohledu nad správou právního uspořádání, a která může jmenovat nebo odvolat svěřenského správce nebo obmyšleného;
- c. obmyšleným; nebo
- d. fyzickou osobou z okruhu osob, v jejichž hlavním zájmu bylo právní uspořádání zřízeno nebo je spravováno, není-li obmyšlený.

Každá z výše uvedených osob je považována za skutečného majitele a přes každou z nich může být uvažováno propojení podniků prostřednictvím FO či FO jednajících společně. Za propojené by mohly být v takovém případě považovány podniky vykonávající svou hospodářskou činnost nebo její část na stejném či sousedním trhu, které jsou s posuzovanou právnickou osobou (svěřenským fondem, nadací) reálně spjaty.

Pokud výše uvedené vztahy není možné dohledat z veřejně dostupných zdrojů, je žadatel o dotaci povinen doložit tyto vztahy k Prohlášení o velikosti podniku nebo na výzvu řídicího orgánu či zprostředkujícího subjektu.

Příklad: Žadatelem o dotaci je společnost Příklad, a.s., jejíž jediný akcionář je zároveň zakladatelem svěřenského fondu Fond rodiny Příkladových, do které jsou vloženy další obchodní společnosti. Obmyšlenými fondu jsou navíc rodinní příslušníci zakladatele fondu.

V daném případě budou všechny společnosti vykonávající hospodářskou činnost vložené do fondu považovány za propojené podniky žadatele. Naopak je-li žadatelem společnost Podnik, s.r.o., jejímž většinovým společníkem je osoba, která zároveň vykonává placenou funkci svěřenského správce ve svěřenském fondu rodiny Příkladových, ale se společnostmi vloženými do fondu není společnost svěřenského správce reálně spjata, bude společnost Podnik, s.r.o. zpravidla považována za nezávislý podnik.

1.4. Posuzování společností v likvidaci a v insolventci

Společnost v insolventci i společnost v likvidaci je považována za podnik, který je ve vlastnické struktuře žadatele zohledňován (včetně započítání finančních hodnot a případných zaměstnanců) a přes který se posuzují další vazby, pokud stále vykonává hospodářskou činnost.

1.5. Posuzování podniků, které nevykazují hospodářské výsledky v účetních závěrkách

Podniky, které vykazují v posuzovaných účetních obdobích nulové hospodářské výsledky, a které nemají žádné zaměstnance, jsou ve vlastnické struktuře žadatele o produkt zohledňovány a jsou přes ně posuzovány další vazby (nejde o případ insolventce, či likvidace). Prostřednictvím těchto firem jsou financovány či řízeny další podniky, a i to je možné považovat za hospodářskou činnost, není-li prokázán opak.

Pokud FO podnikající reálně nevykonává hospodářskou činnost, doporučujeme živnostenské oprávnění zrušit či přerušit. Dokud není živnost přerušena či zrušena je FO je stále považována za podnik. Za podnik je považována i zrušená živnost, a to do 2 let od zrušení.

2 JAK JSOU POSUZOVÁNY VAZBY PŘES FYZICKÉ OSOBY

2.1. Fyzické osoby nepodnikající vs podnikající

Pokud fyzická osoba vykonává hospodářskou činnost, použijí se na ni standardní ustanovení pro partnerské a propojené podniky (dle čl. 3 Definice MSP). Vazby přes FO podnikající se tedy započítávají, pokud mezi posuzovanými podniky a FO existuje vztah alespoň 25 %, charakter trhů, na kterých FO podnikající a posuzované podniky působí, se neposuzuje.

Za FO podnikající se považuje osoba:

- a) samostatně výdělečně činná (dle http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND);
- b) osoba podnikající dle jiných zákonů než živnostenského (dle http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz);
- c) osoba pronajímající nemovitosti;
- d) osoba, která zároveň vlastní více jak 50 % hlasovacích práv alespoň v jednom z posuzovaných podniků a zároveň se podílí na řízení (například jednatel, generální ředitel, apod².)
- e) osoba, která měla aktivní živnostenský list či adekvátní typ podnikání do 2 let od podání žádosti.

Pokud neexistuje žádná z výše uvedených skutečností, je nahlíženo na tuto fyzickou osobu jako na fyzickou osobu nevykonávající hospodářskou činnost (FO nepodnikající). Pro vznik propojení s dalšími podniky přes tuto osobu musí mezi FO a posuzovanými podniky existovat vztah nad 50 % (propojení) a zároveň musí posuzované podniky vykonávat svou činnost, nebo část své činnosti na stejném relevantním nebo sousedním trhu.

Dané platí i pro skupinu FO, které jednají společně.

2.2. Vazby přes FO – posuzování trhů

Sousedními trhy, jsou trhy tehdy, pokud se výrobky nebo služby vzájemně doplňují, nebo pokud náleží do stejného sortimentu výrobků, který zpravidla nakupuje stejná skupina zákazníků za účelem stejného konečného užití. Odběratelsko-dodavatelské vztahy mezi posuzovanými podniky mohou být také posouzeny jako sousední trh.

Stejným / relevantním trhem se rozumí trh, který zahrnuje výrobky a/nebo služby, které jsou spotřebitelem s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a zamýšlené použití považovány za zaměnitelné nebo zastupitelné.

Při určování stejného relevantního trhu nebo sousedního trhu se vychází ze skutečné činnosti, kterou posuzované podniky vykonávají. Nejsou-li informace o vykonávaných činnostech posuzovaných podniků veřejně dostupné např. z webových stránek, může být žadatel vyzván k doložení seznamu odběratelů a/nebo dodavatelů, shodní odběratelé zpravidla značí stejný trh, ze skutečnosti, že jeden podnik je dodavatelem toho druhého, lze usuzovat sousední trh. Pokud má podnik stejné dodavatele (s výjimkou kdy posuzované podniky jsou si dodavateli navzájem) a nemají shodné odběratele, o stejný/navazující trh se nejedná.

Charakter a rozsah vzájemných odběratelsko-dodavatelských vztahů (tj. zda se jedná o sousední trh) se posuzuje s ohledem na to, zda je řešený podnik na svém odběrateli/dodavateli, který je potenciálně propojený přes FO, závislý, tj. výpadek dodávek/odběrů by mu způsobil obtíže, nebo je rozsah natolik nepatrný, že by výpadek jeho činnost zásadně neovlivnil.

2.3. Další podmínky vylučující nezávislost posuzovaných podniků

Propojenost podniků prostřednictvím FO / skupiny FO jednajících společně mohou značit i následující skutečnosti, přičemž se jedná o demonstrativní výčet:

² Tato osoba nedokládá žádné finanční informace (není uvedena v Prohlášení), ale slouží pouze jako článek k případnému propojení dalších podniků.

- ✓ Mezi podniky existují finanční vztahy, kdy si navzájem poskytují úvěry, či si za bankovní úvěry vzájemně ručí, nebo jsou bankami považováni za jednu skupinu.
- ✓ Podniky spolu udržují vzájemné obchodní vztahy.
- ✓ Podniky využívají služby, či nakupují produkty spřízněných podniků.
- ✓ Podniky mají stejný okruh zákazníků.
- ✓ Podniky navzájem inzerují své služby či produkty např. na svých webových stránkách, nebo jinak marketingově spolupracují.
- ✓ Podniky sídlí ve stejných prostorách, využívají stejné kanceláře nebo výrobní prostory.
- ✓ Podniky využívají společnou distribuční síť (např. dopravní prostředky).
- ✓ Podniky využívají společné informační technologie, mají společnou výzkumnou činnost.
- ✓ Osoby v řídicích funkcích v současnosti působí nebo v minulosti působily v obou posuzovaných podnicích.

2.4. Skupina osob jednajících společně

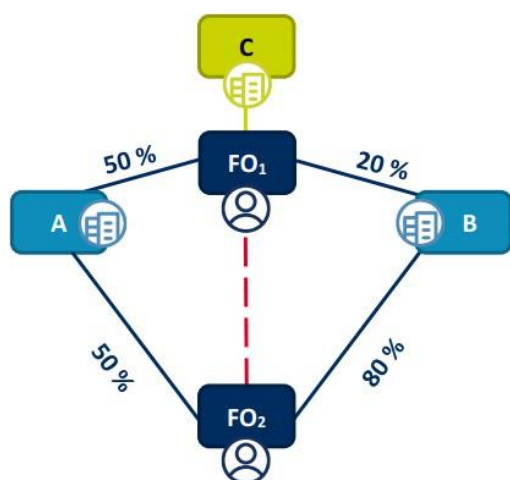
V rámci propojení prostřednictvím FO se **rodinné vazby**³ pokládají za dostatečné pro konstatování, že FO jednají společně (mohou se společně domlouvat na chodu jednotlivých společností).

Za FO, které jednají společně, jsou dále považovány FO, které **sladují své jednání** s cílem uplatňovat vliv na obchodní rozhodnutí dotýčných podniků, ať už mezi těmito FO existuje rodinná vazba, či nikoliv. Zpravidla se předpokládá, že **drží-li dvě a více shodných FO podíly ve dvou a více shodných podnicích**, sladují své jednání s cílem uplatňovat vliv na obchodní rozhodnutí dotýčných podniků.

Společné jednání se posuzuje u FO nepodnikajících i podnikajících. Existuje-li mezi podniky propojenost (tj. vazba nad 50 %) pouze prostřednictvím skupiny FO podnikajících, není posuzováno, zda podniky vykonávají svou činnost nebo část své činnosti na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích. Pokud však FO podnikající vlastní 50 % nebo méně a vztah propojenosti zakládá až účast FO nepodnikajících, charakter trhů bude posuzován.

Při propojení podniků prostřednictvím FO podnikajících jednajících společně se údaje za relevantní podniky započítávají ze 100 %, stejně tak údaje za FO podnikající, přestože jsou jejich podíly v posuzovaných podnicích nižší (včetně podílu 50 % a méně).

Schéma níže vyobrazuje propojení žadatele o produkt podniku A a podniku B prostřednictvím FO jednajících společně:

FO₁ a FO₂ sladují své jednání s cílem uplatňovat vliv na obchodní rozhodnutí podniků A a B, jedná se tedy o společně jednající FO.

- FO₁ a FO₂ vlastní dohromady společnost A i B z více jak 50%

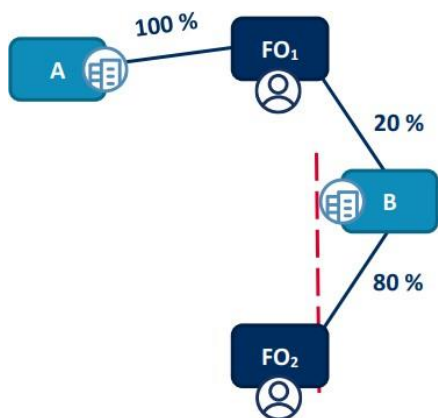
a) pokud se alespoň jedna FO podílí na řízení společnosti jsou podniky A i B propojené **automaticky**

b) pokud se žádná z FO nepodílí na řízení je nutné propojenost posoudit přes společný či návazný trh

Poznámka – pokud je někdo z FO zároveň živnostník započte se jako propojená i tato FO.

Podnik C je vlastněn pouze ze strany FO₁. Abychom se tímto podnikem zabývali, je nutné, aby vlastnictví ze strany FO₁ bylo vyšší než 50 %. Pokud FO₁ vlastní podnik C z více jak 50 % a zároveň je na společném trhu s podnikem A anebo B, tak je propojený. Pokud je mimo tento vztah, tak jej připočteme pouze 50% (žadatelem je podnik A) a nebo jej nepřičítáme (žadatel je podnik B).

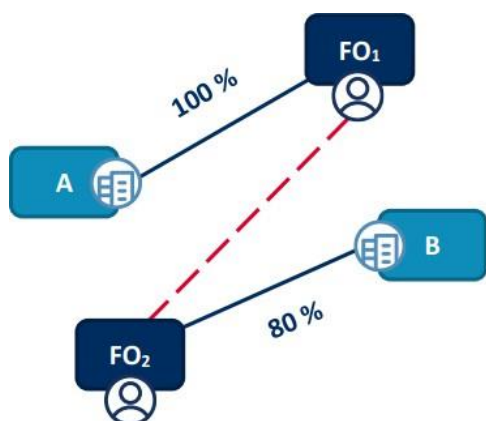
³ Rodinné vazby jsou posuzovány analogicky dle § 22 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, tj. jako osoby blízké.

Společnost A i B budou propojené v případě, kdy FO₁ a FO₂ jsou osoby blízké a zároveň podnik A i B jsou na společném trhu.

Poznámka – pokud je někdo z FO zároveň živnostník započte se jako propojená i tato FO.

Žadatel si tedy musí být vědom o podnikání osob blízkých a případně ověřit potenciální propojenost.

Společnost A i B budou propojené v případě, kdy FO₁ a FO₂ jsou osoby blízké a zároveň podnik A i B jsou na společném trhu.

Poznámka – pokud je někdo z FO zároveň živnostník započte se jako propojená i tato FO.

Žadatel si tedy musí být vědom o podnikání osob blízkých a případně ověřit potenciální propojenost.

3 KDY PODNIK ZTRÁCÍ STATUS MSP?

3.1. Endogenní změna = vývoj v čase

Za endogenní změnu je považován vlastní vývoj podnikatele v čase, tj. přirozený růst nebo pokles zaměstnanců, tržeb a aktiv v podnikatelské historii.

Změna velikosti proběhne, jestliže výše uvedené stropy překročí/propadl během dvou po sobě jdoucích účetních období.

Případ č.	Status MSP	N (sledovaný rok) ⁴	N-1	N-2
1	VELKÝ	MSP	VELKÝ	VELKÝ
2	MSP	MSP	MSP	VELKÝ
3	MSP	MSP	MSP	MSP
4	Nelze určit bez znalosti další historie	MSP	VELKÝ	MSP
5	MSP	VELKÝ	MSP	MSP
6	VELKÝ	VELKÝ	VELKÝ	MSP
7	Nelze určit bez znalosti další historie	VELKÝ	MSP	VELKÝ

V případě podniku se dvěma a méně uzavřenými účetními obdobími jsou rozhodující pro stanovení toho, zda podnik splňuje podmínky definice MSP, údaje za poslední uzavřené účetní období (**N**).

V případě příkladu č. 4 a 7, kdy dochází ke střídání ve velikosti podniku v referenčním účetním období N a srovnatelných účetních obdobích N-1, N-2, je potřeba vyžádat od žadatele podklady pro ověření naplnění *čl. 4 odst. 2 Definice MSP* do minulosti (tj. N-3, atd.) tak, aby byly údaje o výsledném stavu velikosti podniku prokazatelně ověřené **po dobu dvou po sobě jdoucích uzavřených účetních období**.

Za endogenní růst může být považováno také založení nového podniku kterému nepředcházela přeměna dle zákona č. 125/2008, o přeměnách obchodních společností a družstev.

3.2. Exogenní změna = okamžitá změna

Účelem *čl. 4 odst. 2 Definice MSP* je zajistit, aby podniky, které zaznamenají růst, nebyly penalizovány ztrátou svého statusu jakožto MSP, pokud příslušné prahové hodnoty nepřekračují dlouhodobě. V souladu s tímto záměrem se ustanovení *čl. 4 odst. 2 Definice MSP* nepoužije v případě podniků, které příslušné prahové hodnoty pro MSP překročily z důvodu exogenní změny, tj. kvůli změně vlastnictví, fúzi, rozdělení nebo akvizici, což se obvykle nepovažuje za dočasnou situaci, ani se nejedná o následek nestálosti trhů. Podniky, u nichž došlo ke změně vlastnictví, je nutno posoudit na základě vlastnické struktury v době uskutečnění transakce, nikoli v době uzavření účtů za poslední období (přičemž dle ust. § 59 odst. 1 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev platí, že právní účinky přeměny nastávají dnem zápisu přeměny do obchodního rejstříku). **Ke ztrátě statusu MSP proto může dojít okamžitě.**

⁴ Poslední schválené účetní období

Posuzování statusu podnikatele v případě fúzí, rozdělení či změny majetkové struktury

V případě fúzí podniků ve formě splynutí, tj. když dojde ke zrušení všech společností, které jsou předmětem fúze, bez likvidace a vznikne nová společnost s novým IČ nebo při rozdělení společnosti se vznikem nových obchodních společností či družstev (každé z nich má nové IČ, původní společnost zaniká bez likvidace), se postupuje podle *čl. 4 bodu 3 Definice MSP*, tj. stanoví se průměrný počet zaměstnanců a finanční ukazatele vlastním kvalifikovaným odhadem podniku, a to pro první účetní období, ve kterém bude provozována podnikatelská činnost po dobu alespoň 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, resp. pro první zdaňovací období, ve kterém bude provozována hospodářská činnost po celé zdaňovací období. Při započítávání údajů za partnerské a propojené podniky se postupuje podle této příručky, přičemž se zahrnou údaje pouze za poslední uzavřené účetní/zdaňovací období partnerského či propojeného podniku.

V případě fúzí podniků ve formě sloučení, kdy je posuzována společnost, která se v důsledku fúze neruší, a u všech ostatních společností, které jsou předmětem fúze, dojde k jejich zrušení bez likvidace, posuzuje se tento případ stejně jako v případě, že dojde k rozštěpení společnosti sloučením či odštěpením (posuzovaná společnost nezaniká), nebo dojde k prodeji podílu na kapitálu společnosti či ke kapitálovému vstupu dalšího subjektu. Výsledkem je, že struktura vlastníků a jejich podíly na kapitálu se změní. Pro tuto novou vlastnickou strukturu je nutno stanovit prahové hodnoty (počet zaměstnanců, aktiva, obrat), a to na základě údajů o posuzovaném podniku a jeho partnerských či propojených podniku po provedení změny – posuzovaný podnik tedy ztrácí status MSP v okamžiku uskutečnění změny, nikoliv až po dvou po sobě jdoucích účetních obdobích. Vychází se přitom z údajů za uzavřená účetní období dotčených podniků.

POZOR – EXOGENNÍ ZMĚNA NEPLATÍ OPAČNĚ

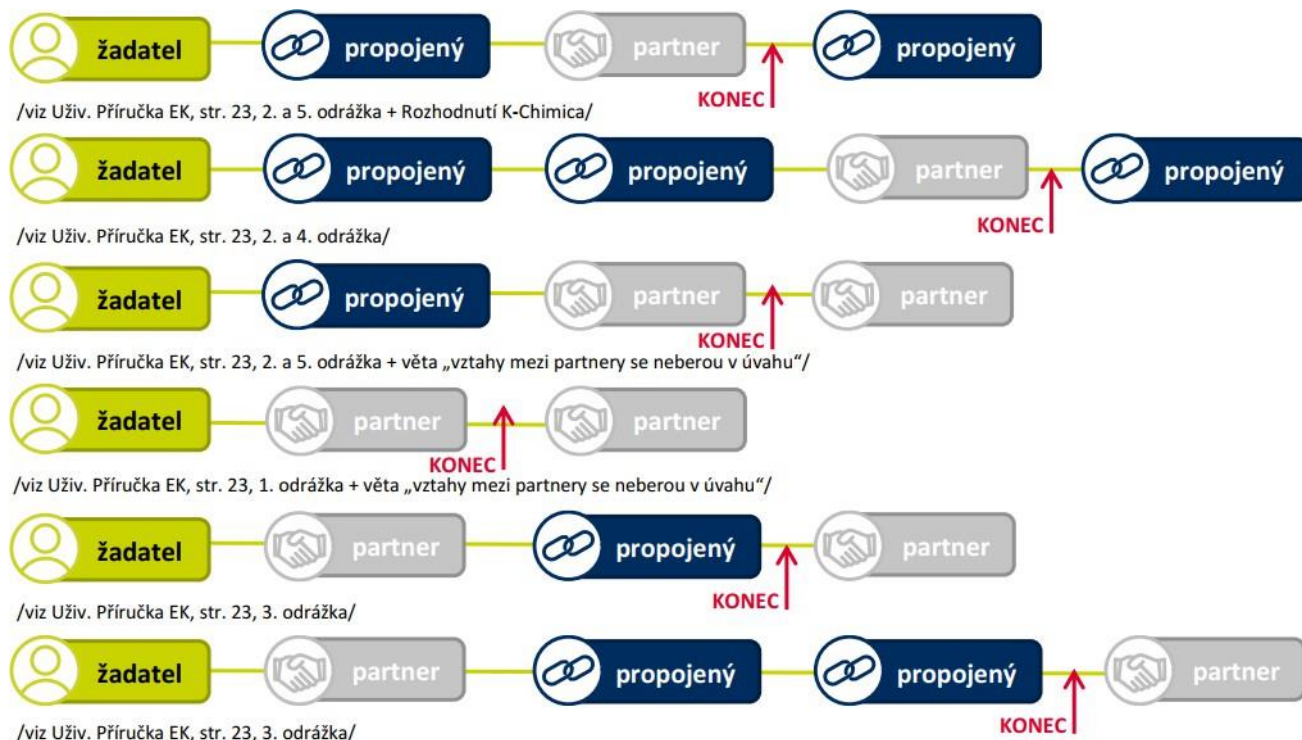
Pokud by měl posuzovaný podnik v důsledku exogenní změny získat status MSP, nelze mu zpravidla tento status přiznat k okamžiku změny, ale až po dvou po sobě jdoucích uzavřených účetních obdobích, ve kterých vykazuje hodnoty MSP. Důvodem jsou přetrvávající ekonomické výhody, které podniku po přechodnou dobu mohou plynout z toho, že byl součástí hospodářsky silné skupiny.

Velikost podniku tedy bude v jednotlivých referenčních obdobích posuzována dle majetkové struktury před provedením změny. Žadatel má povinnost v Prohlášení k velikosti podniku informovat ŘO o exogenních změnách, kterých si je v přechozích dvou letech vědom.

4 JAK MÁ BÝT SPRÁVNĚ VYPLNĚNO PROHLÁŠENÍ K MSP?

4.1. Započítání údajů za partnerské (tj. partner) a propojené podniky (tj. spojenec)

Do Prohlášení k žádosti o žadatel vyplňuje údaje za sebe a dále za podniky, které žadatel přímo či nepřímo vlastní, nebo které vlastní žadatele. Směr vazby přitom není při stanovení velikosti podniku podstatný. Zohledňují se vazby od podílu 25 % výše. Údaje za partnerské podniky, tj. podniky s vazbou 25 % až 50 % se k údajům za žadatele přičtou příslušným procentem. Údaje za propojené podniky, tj. podniky s vazbou nad 50 % se přičítají ze 100 %. Také FO podnikající jsou v Prohlášení uváděny jako propojené či partnerské podniky.

Do Prohlášení k MSP se vyplňují roky N, N-1, N-2, přičemž může nastat situace, kdy rok N u žadatele a jeho partnerských či propojených podniků nemusí být shodný. Důvodem může být skutečnost, že jeden z podniků používá pro účtování kalendářní rok a jiný z vlastnické struktury používá hospodářský rok, který se od kalendářního liší. Vzhledem k tomu, že se do Prohlášení vyplňují údaje za předchozí schválené uzavřené účetní období / zdaňovací období (tj. **schválené a podepsané statutárním orgánem**), může nastat i situace, kdy v době vyplňování Prohlášení některé z uváděných podniků mají již schválené bezprostředně předcházející účetní období (např. rok N = 2019), ale jiné nikoliv (za ty je pak vyplněn rok N údaji roku 2018).

V případě, že podnikatel sestavuje konsolidovanou účetní závěrku nebo je zahrnut do konsolidace, mohou se údaje stanovovat na základě konsolidované účetní závěrky.

4.2. Započítávání veřejných subjektů

Podnik není MSP, pokud je 25 % nebo více jeho základního kapitálu či hlasovacích práv přímo nebo nepřímo drženo nebo ovládáno, společně či jednotlivě, jedním či více veřejnými subjekty⁵. Toto ustanovení se nevztahuje na

- a) veřejné investiční společnosti, společnosti rizikového kapitálu, jednotlivce či skupiny jednotlivců provozující pravidelnou činnost spojenou s investováním rizikového kapitálu, které investují do vlastního kapitálu nekotovaných podniků (business angels), za předpokladu, že jsou celkové investice těchto business angels do stejného podniku nižší než 1 250 000 EUR;
- b) univerzity nebo nezisková výzkumná střediska;
- c) institucionální investoři včetně fondů pro regionální rozvoj;
- d) samostatné místní orgány s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů EUR a s méně než 5 000 obyvateli.

Celkový podíl těchto subjektů v podniku může činit maximálně 50%. Při překročení této hranice nemůže být podnik považován za MSP.

4.3. Stanovení počtu zaměstnanců

Definice MSP jasně stanovuje hranice počtu zaměstnanců, při jejichž překročení podnik ztrácí status MSP. Uváděný počet zaměstnanců odpovídá počtu ročních pracovních jednotek. Počet osob, které pro podnik nepracovaly na plný pracovní úvazek během celého účetního období, je tedy nutné přepočíst s ohledem na rozsah úvazku konkrétního pracovníka (tj. částečný úvazek, dohoda o pracovní činnosti, dohoda o provedení práce) a/nebo s ohledem na dobu trvání úvazku (sezónní pracovníci, zaměstnanci, kteří zahájili či ukončili práci pro podnik v průběhu posuzovaného účetního období).

Do počtu zaměstnanců se započítávají také vlastníci, kteří jsou vedoucími pracovníky v posuzovaném podniku, nebo se jiným způsobem zapojují do běžné činnosti a tím čerpají finanční výhody plynoucí z podniku. Nejčastěji se jedná o společníky, kteří jsou zároveň členy statutárního orgánu posuzovaného podniku, přičemž se v rámci celé vlastnické struktury započítávají pouze jednou, přestože jsou vlastníky a zároveň členy statutárního orgánu i v jiném partnerském či propojeném podniku, nebo FO podnikající.

Příklad stanovení počtu zaměstnanců podle definice MSP:

Při stanovení počtu zaměstnanců je nutné vycházet z ročního fondu pracovní doby. Množství zaměstnanců uvedené v účetní závěrce, případně vyplývající z „Oznámení o nástupu do zaměstnání (skončení zaměstnání)“ předaných České správě sociálního zabezpečení a pracovních smluv, dohod o pracovní činnosti nebo dohod o provedení práce. Pro prokázání toho, zda se jedná o malý a střední podnik je nutné provést přepočty pro zkrácené úvazky, práci vykonávanou mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti podle zákona č. 262/2006 Sb. zákoník práce §74 až 77), a připočítat je k zaměstnancům, kteří jsou v pracovním poměru k podniku.

Při stanovení počtu zaměstnanců se dělí zaměstnancem skutečně odpracovaná doba⁶ za daný rok celkovým ročním fondem pracovní doby. Výsledné číslo se zaokrouhlí na dvě desetinná místa. **Celkový počet zaměstnanců je pak roven součtu všech hodnot.**

Pokud fyzická osoba splňuje definici zaměstnance u více společností (partnerských a propojených podniků), bude se započítávat pouze v jednom podniku jako 1 RPJ. Není nutné již načítat další její činnosti. Např. vlastník – vedoucí

⁵ Veřejný subjekt je posuzován analogicky dle definice veřejného zadavatele (ust. § 4 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

⁶ V rámci skutečně odpracované doby se **nezohledňují přesčasy**, naopak se do skutečně odpracované doby **započítává doba, kdy zaměstnanec skutečně nepracoval z důvodu překážek v práci** dle části osmé zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (např. dočasná pracovní neschopnost, nařízená karanténa, ošetřování člena rodiny, apod. – s výjimkou mateřské a rodičovské dovolené, která se nezapočítává) **a z důvodu dovolené** dle části deváté zákoník práce.

pracovník, který je zároveň zaměstnancem, se načte jako 1 RPJ. Pokud by ale pracoval nad rámec plného úvazku, např. v propojeném podniku navíc na Dohodu o provedení práce, odpracovaná doba za Dohodu o provedení práce se načítá.

U společnosti, která je vlastněna více majiteli a tito majitelé jsou zároveň jednatelé společnosti – (např. 2 majitelé, každý má 50 % podíl ve společnosti) se zaměstnanec počítá za každého vlastníka – vedoucího pracovníka (dle kategorie c), čl. 5 Přílohy 1 NK (EU) č.651/2014. Počítá se vždy 1 RPJ, výše vlastnického podílu není rozhodující.

Modelový příklad:

Rok 2019 měl 251 pracovních dnů. Vycházíme-li z 8 hodinové pracovní doby, činí roční fond pracovní doby 2008 hodin. (Obdobně je možné použít pro 7,5 či 8,5 hodinovou pracovní dobu).

Pokud v podniku pracuje 43 zaměstnanců na plný úvazek, tito se započítávají v plné výši.

- Jeden další zaměstnanec končí pracovní poměr v polovině roku (30. 6. 2019). Zde pro výpočet vezmeme odpracovanou dobu za 1. pololetí 2019 dělenou ročním fondem pracovní doby.

Výpočet: $992 : 2008 = 0,49$

- Jeden další zaměstnanec končí pracovní poměr na konci dubna – 30. 4. 2019. Pro výpočet vezmeme odpracovanou dobu za období leden až duben 2019 dělenou ročním fondem pracovní doby.

Výpočet: $664 : 2008 = 0,33$

- Dva další zaměstnanci pracují na poloviční úvazek (50 %). Zde vezmeme polovinu ročního fondu pracovní doby a násobíme 2 zaměstnanci.

Výpočet: $2 \times (1004 : 2008) = 1$

- Jeden další zaměstnanec pracuje na dohodu o provedení práce (300 hodin za rok). Předpokládáme, že odpracuje celou tuto dobu. Pro výpočet dělíme odpracovanou dobu ročním fondem pracovní doby.

Výpočet $300 : 2008 = 0,15$

- Další zaměstnanec pracuje na dohodu o pracovní činnosti (např. 15 hodin týdně). Zde vezmeme skutečně odpracovanou dobu dle dohody (rok 2019 měl 52 týdnů, tedy $52 \times 15 = 780$) a opět dělíme ročním fondem pracovní doby.

Výpočet: $780 : 2008 = 0,39$

- Dále je 1 vlastník/manažer, který není s podnikem v pracovním poměru. Ten je považován za zaměstnance, pokud vykonává funkci např. statutárního orgánu, člena představenstva společnosti atd., pokud vlastník/manažer podobnou funkci vykonával. Započte se tedy jako 1 zaměstnanec.

- Dále ve firmě pracují 2 pracovníci, kteří pomáhají podniku se zakázkou na základě jiného než pracovněprávního vztahu. Jedná se tedy o osoby, které jsou zaměstnanci jiného podnikatele, který mu je pronajímá (agenturní zaměstnávání, neboli dočasné přidělení zaměstnance agentury práce k výkonu práce pro jinou právnickou nebo fyzickou osobu) Tyto osoby se nezapočítávají do počtu zaměstnanců posuzovaného podniku, protože jejich pracovní smlouva je uzavřena mezi agenturou práce (pronajímatelem) a zaměstnancem

Výsledný počet zaměstnanců je součtem vypočtených hodnot.

Počet zaměstnanců = $43 + 0,49 + 0,33 + 1 + 0,15 + 0,39 + 1 = 46,36$ zaměstnanců

Podnik má dle metodiky MSP 46.36 zaměstnanců a splňuje tedy jedno z kritérií pro malý podnik –počet zaměstnanců < 50.

Uvedené postupy výpočtu jsou shrnuty v tabulce níže: Fond pracovní doby: 2008 hodin (251 pracovních dnů x 8 hodin pracovní doba).

Druh a počet úvazků	Postup výpočtu	Číselný výpočet	Výsledek
43 zaměstnanců na plný úvazek	N/A	43	43,00
Plus 1 končí v polovině roku	Odpracovaná doba za 1. pololetí/Fond pracovní doby	992/2008	0,49
Plus 1 končí na konci dubna	Odpracovaná doba za leden–duben/Fond pracovní doby	664/2008	0,33
2 zaměstnanci na poloviční úvazek po celý rok	2*(50% fondu pracovní doby/Fond pracovní doby)	2*(1004/2008)	1,00
1 dohoda o provedení práce (300 hodin)	Odpracovaná doba podle dohody/Fond pracovní doby	300/2008	0,15
1 dohoda o pracovní činnosti (15 hodin týdně)	Odpracovaná doba podle dohody (52 týdnů * 15 hodin) /Fond pracovní doby	780/2008	0,39
1 vlastník/manažer, který není zaměstnancem	Je považován za zaměstnance, pokud je členem statutárního orgánu, např. představenstva	N/A	1,00
Celkem			46,36

4.4. Stanovení obratu/příjmů a aktiv/majetku

Finanční údaje jsou vyplňovány v celých EUR. Podnik vedoucí účetnictví uvádí obrat a aktiva na základě údajů uvedených ve výkazu zisků a ztrát (obrat) a v rozvaze (aktiva). Podnik vedoucí daňovou evidenci (zejména FO podnikající) uvádí příjmy a majetek dle podaného daňového přiznání z příjmu FO.

Vedené účetnictví		Daňová evidence	
Obrat	Aktiva	Příjmy	Majetek
Tržba (z prodeje výrobků a služeb i za prodej zboží) uvedené ve VZZ	Celková aktiva netto uvedená v Rozvaze	Příjmy uvedené v daňové evidenci stanovené v souladu s § 7b zákona č. 586/1992 Sb. (ř. 101 Přílohy č. 1 DP k dani z příjmu FO) a dále příjmy stanovené v souladu s § 9 (ř. 201 Přílohy č.2 DP k dani z příjmu FO)	Majetek zjištěný z údajů v daňové evidenci podle § 7b zákona č. 586/1992 Sb. (tj. majetek uvedený v tabulce dle písm. D Přílohy č. 1 DP k dani z příjmu FO: součet řádků 1–6 tabulky).

Doporučení:

Žadatel může být vyzván k předložení finančních podkladů (DP, VZZ, Rozvaha, apod.), a to i za jednotlivé propojené a partnerské podniky a jednotlivé posuzované období s cílem porovnat údaje uvedené v Prohlášení.

4.5. Vyplnění Prohlášení za zaniklé a nově vzniklé vazby

Dojde-li u žadatele k exogenní změně, pak se do Prohlášení uvádějí údaje za nový partnerský či propojený podnik pro roky N, N-1, N-2, přestože vazba v těchto letech neexistovala.

Žadatel je povinen do Prohlášení k velikosti podniku uvést také podniky, které v letech N, N-1, N-2 byly ve vztahu k žadateli přímo či nepřímo podniky partnerskými či propojenými, a to i v případě, že ke dni podpisu podání Žádosti či podpisu Smlouvy se žadatelem již nemají jakoukoliv vazbu.

Pokud je mezi těmito podniky nově vzniklý podnik, jsou pak hodnoty stanoveny na základě kvalifikovaného odhadu pro prvních 12 po sobě jdoucích měsíců a takto stanovené údaje se do Prohlášení uvádějí pouze za rok N. Za roky N-1 a N-2 nikoliv, v těchto letech budou vyplněny nulové hodnoty.

Vznikl-li však podnik fúzí splynutím, je v kvalifikovaném odhadu nutné zohlednit údaje za zaniklé společnosti. Na žádost NRB je žadatel povinen doložit účetní závěrky zaniklých společností a zdůvodnit případný rozdíl v obrazech/aktivech/počtech zaměstnanců mezi kvalifikovaným odhadem nové společnosti a součtem hodnot zaniklých společností. ŘO bude posuzovat zejména rozdíly mající vliv na velikost podniku.

4.6 Přepočet finančních veličin kurzem Evropské centrální banky

Pro přepočet se použije kurz CZK/EUR vyhlášený ECB k 31.12. roku předcházejícímu roku, ve kterém je určován status MSP, příp. pro poslední pracovní den předcházející tomuto datu, pokud 31.12. připadá na víkend. Stejným kurzem se pak přepočítají hodnoty za všechny podniky a roky obsažené v Prohlášení.

Pokud posuzovaný podnik vykazuje finanční hodnoty v jiné měně, než je CZK nebo EUR, použije se pro přepočet kurz této měny k EUR vyhlášený ECB k rozhodnému datu dle předchozího odstavce. Pokud ECB daný kurz nevyhlašuje, použije se pro přepočet kurz dané měny k CZK vyhlášený ČNB k rozhodnému datu a zjištěné hodnoty v CZK budou následně přepočteny dle předchozího odstavce.

Příklad: Žadatel vyplňuje Prohlášení ke dni 1. 2. 2020. Všechny finanční veličiny v Prohlášení přepočte kurzem vyhlášeným ECB pro den 31. 12. 2019, tj. 25,408 Kč a to i přesto, že vyplňuje údaje za poslední schválené účetní období, kterým je rok 2018.

5 JAKÉ PODKLADY PŘEDLOŽIT PRO PROKÁZÁNÍ VELIKOSTI PODNIKU?

Žadatel předloží správně vyplněné Prohlášení o velikosti podniku, které je ke stažení na www.nrb.cz v sekci Žádosti u jednotlivých programů.

Pokud z veřejných rejstříků nevyplývá jasná vlastnická struktura, předloží Žadatel informace, které prokazují danou vazbu (například výpis vlastníků akciové společnosti apod.).

Pokud došlo ke změně ve vlastnické struktuře a tato změna není propsána do veřejných rejstříků, předloží žadatel informaci, prokazující skutečný stav.

NRB si vyhrazuje požádat žadatele o předložení finančních výkazů (DP včetně příloh) za posuzované účetní/daňová období od všech propojených a partnerských osob uvedených v Prohlášení o velikosti podniku.

Dále si NRB může vyžádat prohlášení/podklady od fyzických osob, že neprovádějí hospodářskou činnost (např. v případě přerušení živnostenského oprávnění apod.).